

TEKİRDAĞ KÖY SEYİRLİK OYUNLARI*

Prof. Dr. Erman Artun

Tekirdağ köy seyirlik oyunları yirmi yıl öncesi öncesine kadar çok yaygın bir şekilde oynanıyordu. Eskiye oranla az da olsa bu gün bu oyunlar oynanmaktadır. Günümüz köy seyirlik oyunları geleneği iletişim araçlarının artması kente göç nedeniyle hızlı bir biçimde kaybolmaktadır.

Bu oyunlar anonimdir. Çağlar boyu süren halk tiyatrosu geleneğinin günümüze gelen mirası, kalıntısıdır. Bir zamanlar işlevsel niteliği olan bu oyunlar doğanın çözülmesi oranında ilk çıkış özelliğini yitirerek güncelleşmeye yeni bir bakış açısıyla kabuk değiştirmeye başlamıştır. Günümüz insanı unutulmaya yüz tutan ve bu oyunları eğlence aracı olarak sürdürmektedir. Cumhuriyetten bu yana Tekirdağ köyleri kapalılığını hızla yitirmeye başlamıştır. Töre, toplumlara ata mirasıdır. Kültürün temel taşlarından biridir. Tekirdağ köylüsü bu geleneği günümüz dünyasına uyarlamasını bilmiştir. Kökeni ritüellere dayanan oyunların çehresi artık değişmiştir. Köylü geleneklere bağlılığıyla şenlik adı altında yeni bir renk, yeni bir boyutla bu oyunları sürdürmektedir.

Seyirlik oyunlar, oynandığı toplumun kültür düzeyine ve oynandığı çağa bağlıdır. Köy yaşamı içinde çok önemlidir. Ancak köylerde yaşama ortamı bulurlar. Tekirdağ köy seyirlik oyunlarının sağlıklı bir değerlendirilmesini yapabilmek için ilkel insan yaşamından başlayarak, Orta Asya, Anadolu ve İslâm kültürlerinin bu oyunları etkileişlerine bakmak zorundayız. Bu oyunlarda, Orta Asya kültürünün izlerini görmekteyiz. Orta Asya Türklerinin inanç ve yaşama biçimleri bugünkü kültürü oluşturan ana etkidir. Anadoluya gelen ve oradan Avrupa ortalarına kadar giden Türkler yerli halkın kültürlerini etkilemiş ve onlardan da etkilenmiştir. Bu reddedilmez bir gerçektir. İslâmiyeti kabul eden Türkler yeni bir kültürle karşılaşmışlardır. Bu kültürden etkilenmelerine karşın kendi geleneksel kültürlerini de sürdürmüşlerdir.

"İslâm kültürünü kabul etmiş olan Türkler ve diğer kavimler eski dinlerinden kalan bir çok inanç gelenek ve ayinleri kendi dinlerine sokmayı başarmışlardır. Bu şamanizm gelenekleri güya İslâm talimatındanmış gibi yüzyıllar boyu sürüp gitmektedir (İnan,1954:204)."

* 3. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri, HAGEM Yay. C.3, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1987, s. 29-39

Her kavim ve milletin yeni bir dine geçerken eski inanç, gelenek ve ayinlerini yeni dinlerine uyarlayarak sürdürmeye devam ettiğini görüyoruz. Hatta bunların izlerine 500 yıl Türk idaresinde kalmış Balkanlarda da rastlıyoruz. Türk inanç ve geleneklerinden etkilenen Balkan milletleri takvim ve öz değişiklikleri yaparak hatta adlarını değiştirmeden kendi dinlerine sokmuşlardır. Bugün de bunların kalıntıları sürmektedir.

Bilindiği gibi Türk hayatında totemizm ve Şamanizme bağlı temsili karakter taşıyan şölen (kurban ziyafeti) sığır (umumi avlar) ve yuğ (metem) gibi köklü ve sistemli merasimler vardır. Derlenen bu oyunlar ilkel gibi gözükse de bir halk tiyatrosu geleneğinin çağlar boyu sürdüğünün bir kanıtıdır.

Batı kültürüyle bağlantı kuramamış Türk köylüsü kendi sosyal ve iktisadî şartları içinde folklorik bir tiyatroya sahip olduğunu gösterdi. Bu tiyatrosu geleneği Batı etkisinde yazılmış ve sahnelenmiş oyunlardan çok önce tarihin gerilerinden gelen bir zenginlik gösterdiğini ortaya koydu.

Köy seyirlik oyunlarının oluşumu bir görüşe göre şöyle nitelenmektedir. "Anadolu köylülerinin kültürü dolayısıyla dramatik sanatı beş önemli etkinin bir araya gelmesiyle olmuştur. Kısaca bu etkenler şunlardır: Yer, soy, imparatorluk, İslâm ve batılılaşma(And,1983:7-8)."

Günümüzde ritüel işlevli oyunlara komedi unsurları girmeye başlandı. Yalnızca eğlence için çıkarılan oyunlar şekline dönüştü. Eski oyunların çatısı korunarak yeni oyunlar yaratılmış, eski oyunların güncel çeşitlemeleri günümüzde de sürdürülmektedir.

Araştırmacılar köy seyirlik oyunlarının kökenini büyüye dayandırmaktadırlar. Bu görüşleri şöylece sıralayabiliriz:

"Ava çıkmadan önceki çılgın toplu dans, topluluğun güven duygusunu gerçekten artırıyordu. Bu ona, avına karşı üstünlük duygusu veriyordu. Tehlikeli anlaşılmaz ürkütücü tabiat karşısındaki güçsüz yaratık insan, büyüden destek görüyordu (Fisher,1985:37)." "Bu ilkel oyunlarda oyuncular önceleri ellerini çırpıp ya da ayaklarını yere vurarak bir tartım buluyorlardı. Sonrada bu oyuna ezgiler girdi. İlkel insanın bu av oyunlarında tiyatrosunun üç temel ilkesini buluyoruz. Taklit, eylem ve topluca katılma. Tiyatrosunun kaynağında büyü gösteriyi ortaya çıkaran bir araçtı (Nutku,1985:17-18)"

"İlk insan duygu ve düşüncelerini ifade için tabiat ve hayvan sesleriyle jest ve mimiklerden faydalanarak taklidi meydana getirdi. Taklid zaman içinde temsili doğurdu. Sözdən önce başlayan bu taklid, temsil, sonraları hayatı hareket halinde göstermeye çalışan dram

sanatının nüvesi oldu (Elçin, 1991:31)." "Bu oyunlarda oyuncular canlandırdıkları kişileri sembolleyen maske takarlar. Dramatik nitelikteki bu oyunlar kültik özlüdür ve dinsel alana girer (Örnek, 1971:183)."

Tekirdağ oyunlarının pek çoğunda eski ritüel kalıntılarının izlerine rastlıyoruz. Bu oyunların bazı bölümlerindeki motifler bu görüşleri doğrulamaktadır. İlkel insan ya da topluluk yaşamlarını daha iyi sürdürebilmek için büyü, tören gibi çeşitli yollara başvurmuşlardır. Ritüel kökenli Tekirdağ köy seyirlik oyunlarıyla Şamanist ayinlerin kurgusunu karşılaştırdığımızda ilginç benzerlikler olduğunu gözlüyoruz. Batılı etnologlar seyirlik oyunların kökenini ritüel ve eski av âdetlerine bağlamaktadırlar. "Ritüeller doğanın bilinmeyen yönünü simgeler. Bu aynı zamanda hayvanlarla olan totemizm kültürünün bir kalıntısıdır. Bu hayvan maskesini takmak onunla özdeşleşmektir. Bu kültür av ekonomisine de bağlıdır. Çünkü hayvancılık ve tarımda doğa kültü birinci sırayı alır (Kostic,1972:6-11)."

Her ritüel bir sembolden oluşur. Eşya faaliyet görüntü, olay, saha ve zaman boyutu vardır. Bütün bunlar aynı zamanda yaşayan bir olayı yaratır. Ritüellerin amacı fizikî deneyim bir yandan da toplumsal norma toplumsal yapının dayandığı prensipler ve bu dünya ile öbür dünyanın ilişkisine dayanır (Prosic,1976:33-50)"

İnsanlar ilk çağlarda avın verimli olması için hayvan kılığına girip sihir ve büyü yapmışlardır.Sonra tarım ve hayvancılığın gelişmesiyle bu avcılık törenleri değişikliğe uğramıştır.

Bir seyirlik oyunun dramatik olarak nitelendirilmesinde bazı özellikler aranır. "Köy seyirlik oyunlarının dramatik nitelendirilmesi için en az kendisinden başka bir kişiliği, bir olguyu, bir yarattığı canlandırmayı arayacağız (And,1974:119)" "Tiyatro, iki ana ögesi olan oyuncu ve seyirciyle birlikte oluşur. Sanat kaygısından çok toplum ya da din açısından işlevseldir (Karadağ,1978:119)." Tekirdağ seyirlik oyunlarında bu özellikleri buluyoruz. Tekirdağ köy seyirlik oyunlarını iki ana grupta toplayabiliriz.

1-Belirli bir takvimi olan törensel ya da büyüsel (ritüel) nitelikli seyirlik oyunlar.

2- Kış geceleri kına, nişan törenlerinde vb.çıkarılan eğlence amaçlı seyirlik oyunlar.

Ritüel nitelikli oyunlardan bazıları şunlardır. Cemal (Artun,1983:42), saya gezme, dedule (Yağmur yağdırma ritüeli) çiğdem bayramı, kurt gezdirme vb. dir.

Büyüsel kökenli oyunlarda törelerle belirlenmiş kalıplar vardır. Köylü bunları tam uygular. Oyun köylüce bilinir, oyuna bütün köy katılır. Bütün törenler ve gelenekler ilk çıkış zamanındaki aslını koruyamamıştır. Tarihsel, sosyal ve kültürel nedenlerle, göçlerle değişikliğe uğramıştır. Ritüellerde Orta Asya kültürü ve şamanizmin izleri görülmektedir. "Bilindiği üzere eski Türklerde *potlaç* (ziyafet) müessesesi vardır. Bu müesseselerin teşekkülüne kadar şamanist inançların ortaya koyduğu tanrılar arasında farklılık yoktu. Sonunda iyiliğin temsilcisi göktanrıyla kötülüğün temsilcisi tanrılar, arasında çarpışma başladı (Gökalp,1978:73)."

Cemal, saya gezme âdetlerinin temelini tarım ve büyü oluşturur. Ancak bu ritüelde hayvan ve ataların kültü de yaşamaktadır. Maskesiz gösteriler tarım âdetleridir. Koyun ve keçi yetiştirme geleneğine bağlıdır. Ritüellerde doğa ve totemizm kültü atalar kültüyle karışmaktadır. Zira bu karışım bazı inanışlara göre insan öldükten sonra ruh sahibi olduğu bazı hayvanlarla yaşamını sürdürür. Gelin kılığına girmiş erkek Cajkonoviç'e (Cajkonovic,1973:287) göre tarım veriminin tanrıçasıdır. Evlenme kültü verimlilik kültüyle bağlıdır (Kostic,1972:6-11)." "Maskeli oyuncuların yaptığı düğün, ölüm veya toprağı işlemek ve ekmek sahneleri güncel hayattan kaynaklanmaktadır. Her ikisinde de verimlilik bağları vardır (Antonijevic, 1979: 112)." "Ritüellerde başka kişiliğe girme halk âdetlerinde sık sık unutulmuş aziz ve kutsal kişilerin yerini almaktadır. Bu etnolojide çok önemli olaydır(Kakouri,1965:91)." "Ritüellerde maskeli oyuncuların kullandığı ziller, çanlar, en eski şenliklerde görülmektedir. Mitolojiyle ilgili sahnelerde ziller daima kullanılmaktadır. Tarım veyahayvanların verimliliği için yapıldığı kanıtlanmıştır (Bahtin, 1978 :232)" "Ritüellerde komik hareketlerin dışında derin bir analizle eski dinlere ait izler bulmak mümkündür. Verimlilik büyü müstehcen sahnelerle ortaya çıkmaktadır. Bunu bütün Balkanlarda bulabiliriz. Fallusla yapılan saldırganlık fallusun bir fetiş olduğunu ortaya koyar (Antonijevic,1979:112-115)." Gelin ve evlilik motifi verimlilik motifidir. Ürünün verimli olması için yapılan verimlilik büyüdür. Cemallerin fallus biçimindeki çomak adı verilen sopalar taşınması ilginçtir.

Ritüeller arasında yapısal ve fonksiyonel benzerlikler derinlemesine araştırılmıştır. Yapılan araştırmalarda ritüellerin köy aile düzeyindeki önemi vurgulanmıştır. Ancak bu ritüellerin toplumsal gurupta ve aynı kişilere ait olan önemi araştırılmamıştır. "Bir ritüel değerlendirilmek isteniyorsa bütün detaylar kompleks'in bir bölümü olarak değerlendirilmelidir. Elemanların önemi diğer bir elemanla karşılaştırıldığında ortaya çıkar. Bunların toplumsal ilişkileri psikolojik açıları, ekonomik fonksiyonları incelenmelidir. Bütün bunlar insanlığın gerekçesi olarak belirli dönemlerde

önem taşımışlardır (Prosic,1976:33-50)."Bu ritüellerin kökeni avcılık dönemindeki av törenleridir. Avın verimli geçmesi için insanlar hayvan kılığına girip sihir ve büyü yapmışlardır. Sonra tarım ve hayvancılığın gelişmesiyle bu avcılık törenleri değişikliğe uğramıştır. Vahşi hayvan maskelerinin yerine evcil hayvan maskeleri kullanılmaya başlanılmıştır. İlk gösteriler totem gösterilerine bağlıdır. Kazma tarımının gelişmesiyle tarımda verimi sağlamak için yapılmıştır.

Cemal ve saya gezmede şaman ayin ve inanışlarının izleri görülmektedir. Cemal ritüelini 36 köyde araştırdık. Cemal ritüelinde törenin dışında evlerin önlerinde seyirlik oyunlar da çıkarılmaktadır. Çeşitlemelerinin dışında derlediğim özgün oyunlar şunlardı.

Kılavuzlu Köyü: 1) Ayşe-Fatma oyunu, 2) Kız kaçırma oyunu, 3) Deve oyunu,

Taşumurca Köyü: 4) Gelin kaçırma oyunu,

Küçükkepenekli Köyü: 5) Post çıkarma oyunu,

Avşar Köyü: 6) Gelin güvey oyunu,

Naip Köyü: 8) Aşşe oyunu,

Emiryakup Köyü: 9) Burçak tarlası oyunu, 10) Kukumaç oyunu, 11) Bıçkı oyunu,

Oğuzlu Köyü: 12) Gelin güvey oyunu,

Aydın Köyü: 13) Deveci oyunu,

Husunlu Köyü: 14) Tulum çıkarma oyunu

Cemal oyunu başarı ve bolluk elde etmek amacıyla yapılır. Kalıplaşmış davranışlar ve törenlerle günümüzde de sürdürülmektedir. Çeşitli kılıklara girilir, (deve, gelin, güvey, bekçi, deveci, at, dede, nine vb.) maske takılır. Şamânistlerin kötü ruhlara saçı töreninin (sonbahar bayramı) devamı niteliğindedir.

İki köyün cemali karşı karşıya geldiklerinde kan şarttır. Ölen cemal öldüğü yere gömülür, cemal mezarlıkları vardır. Bir köy cemali diğer bir köy cemalini köye sokarsa kıtlık olacağı inancı vardır. Saya gezme Tekirdağ'da son yıllarda pek oynanmayan cemal âdetiyle karışmış bir ritüeldir. Hatta derleme yaptığım bazı köylerde cemal ritüeliyle saya gezmenin karıştırıldığını gözledim. Çobanların kutladığı Orta Asya Şamanizminin izlerini taşır.

Dedule: Yağmur yağdırma ritüelidir. Bir öksüz kızın vücudu dal ve yapraklarla sarılır. Üzerine su dökülür. Topluluk bütün köyü ev ev gezer, hediye toplar.

Çiğdem Bayramı: İlkbaharın gelişini kutlamadır. Baharda çocuklar çiğdem toplarlar. Çamurdan bir top yaparlar, bu çamura çiğdemler dizilir. Çocuklar ev ev dolaşarak hediye toplarlar.

Ritüel karakterli hayvan ve bitki kültürüyle ilgili her oyun gibi belli zaman ve takvimleri vardır. Tekirdağ köylerinde kış geceleri kına, nişan törenlerinde eğlence amaçlı seyirlik oyunlar çok yaygındır. İncelememe esas aldığım derlediğim oyunlar şunlardır. "Ahret Ana, Oyna Patiş, Osmanın Naciyesi, İlk Kocam, Ahmedim, Raşit Ruşit, Mercimek Satma, Topuz, Niyet Çekme, Yüzük Saklama, Kirpi, Aklın Fikrim Var mı?, Ana Beni Eversene(Artun,1982:23-40)", "Leylek oyunu, Hoca Oyunu(Artun,1983:24-28)", "Elmacı Kadın (Artun,1984:15)", "Köpek Satma, Arap (Artun,1984:10)", "Gelin Verme, Kimde Kabahat, Osman, Argaz Ali ve Arpa Papi, Avaz Ali, Hurşit, Arap Oyunu (Artun,1984:399)".

"Bu oyunları görme olanağı olmasına karşın batı tiyatrosunun Türkiye'ye girmesiyle halk tiyatrosu zayıflamış bu gün hemen tüm türleriyle yok olmaya yüz tutmuştur (And,1983:18)", "Köy seyirlik oyunları daha çok köy çevrelerinde yılın belirli günlerdeki bazı törenlerle düğünlerde ve eğlence vesilesi yaratılan kış geceleri toplantılarında oynanır (Boratav,1982:218)."

Gelenekte bu oyunların özel bir adı yoktur. Köylü bu oyunları oyun yapma, şenlik ve oyun çıkarma olarak niteler. "Önceleri köylü kendi yaşantısının daha verimli olması için zorunlu ve bilinçli olarak katılırdı, bu olaya. Yüzyılların geçmesi doğanın pratik değerlerle çözümlenmesi sonucu bu zorunluluk kendiliğinden yavaş yavaş yitmiş, olay bilinçsiz bir eğlence aracı olarak tanımlanmaya başlanmıştır. Oyunlar kaynağını kültürel ve ekonomik ortamdan alır. Seyirlik oyunlar köylünün malıdır. Köylünün yaşantısının bir parçasıdır (Karadağ,1978:9)."

Seyirlik oyunlarda topluluğu eğlendirmek şenlendirmek amacı güdülür. Bu oyunlar büyüsel amaçla oynanmamasına rağmen ritüel kalıntıları vardır. Ana amaç hoşça vakit geçirmektir. Toplumun aksak yönleri, bozuk kişilikler alaya alınır. Oyuna getirme, zekâ oyunları yapılır. Kelime oyunlarından yola çıkılarak espriler yaratılır. Ahlâki bir sonuca varma ana amaçtır. Her oyunun sonunda seyirciye bir mesaj verilir. Türk köylüsü her dinlediğinden bir kıssadan hisse bekler. Oyunlarda müstehcenlik yoktur. Hoş görülmez. Gelenek halinde devam eder. Oyunların belli bir çizgisi vardır. Oynayanlar doğmaca oynadıkları için oyundan oyuna ufak tefek değişiklikler olsa da oyunlardaki

mesaj geleneksel olarak tekrarlanır. Konular genellikle çevre hayatından alınır. Seyircilerce oyunların metin yapıları ve çatısı bilinir. Oyunlar genellikle sözlüdür. Toplum sorunları konu olarak işlenir.

Günümüz köy seyirlik oyunlarında güncel konular işlenmektedir. Eski oyunların güncelleştirilmiş çeşitlemelerine rastlanılmaktadır. Güldürücü, eğlendirici oyunlar çoğunluktadır. Güldürme, alay, eleştiri, mizah çabası öne çıkar. Oyunların çoğu güldürme amaçlı da olsa didaktik yönün ağır bastığı gözlenir. Yaşlıların deneyimlerini aktarma biçiminde de yorumlanır. Saflık alaya alınır. Şaşırtıcı bir son sıklıkla görülür.

Tekirdağ köy seyirlik oyunları günlük espiri ve olaylarla kendilerini yenilerler. Seyirlik oyunların özü köylünün düşünce yapısı yaşam görüşüyle biçimlenir. Oyunların belli bir çatısı vardır. Ritüellerde konuları şöylece özetleyebiliriz. Evlenme, kız kaçırma, gelin kaçırma, damat tıraşı, bolluk, ölüp dirilme, ak-kara çatışması motifi gibi.

Eğlence amaçlı oyunlardaysa konular şöyledir. Evlenmek istediğini söyleyemeyen genç, Cumhuriyet öncesi eğitimi taşıma, hayvan taklidi, evilik törenleri, seyirciyi oyuna getirip şaka yapma, kelime oyunları vb.dir.

Yönetici:

Yönetici gelenek görenektir. Ritüelleri yöneten bir yönetici vardır. Oyunu yönlendirir. Cemal ritüelinde; cemal, çavuş, çerebaşı (kamburağa) tortu, kurukafa, teke, çoban, terdali adlarını alır. Oyunları dededen atadan görmüşlerdir. Yönetici oyunu en iyi bilendir. Oyuna katılanlar yönetici görünümündeki oyuncuya kesin olarak uyarlar.

Seyirci ve Oyun Yeri:

Oyunların oynandığı yer evlerdir. Düğünlerde nişanlarda, kına gecelerinde oynanır. Belirli bir oyun yerleri yoktur. Nerede toplanılıyorsa o yer oyun yeridir. Seyirci oyunu bilir. Bazen oyuna katılır. Seyirci oyunun nerede oynanacağını ve zamanını önceden bilir. Oyun sonrası gelecek defa nerede toplanılacağı kararlaştırılır. Büyüsel oyunların belli bir takvimi vardır. Meydanlarda ve evlerin önünde oynanır.

Oyuncular:

Oyuncular profesyonel değildir. Tekirdağ'da kış gecelerinde oynanan oyunlar kadınlar arasındadır. Oyunun ana çizgileriyle akışı bellidir. Söyleşmelerde oyuncular özgürdür. Erkek rolleri için kadınlar erkek kılıfına girer. Pek nadir olarak kadınların oyunlarına erkekler

katılır. Bu ayrıcalık yalnızca aile arası oynanan oyunlarda akrabadan erkek içindir. Bir erkek kadın toplantılarına giremez. Buluş çağına girmemiş erkek çocuklar oyunları izleyebilir.

Ritüel nitelikli oyunlarda kadın rollerini kılık değiştirmiş erkekler yapar. Oyuncular istekli ve yetenekli kişilerdir. Hazırlıklarını önceden yaparlar. İnanarak oynarlar. Oyunu bilmeyen, oyun yapmaya yetenekli olmayan kişilerin oyuna girip oyunu tatsızlaştırması, aksatması hoş karşılanmaz.

Müzik ve Dans:

Tekirdağ köy seyirlik oyunlarında müzik vazgeçilmez öğedir. Müziksiz ve toplu halk oyunsuz seyirlik oyun düşünülmez. Oyun çıkarılmadan önce veya genellikle oyunun sonunda toplu oyunlar oynanır. Kadınların kına geceleri, ve kış gecelerinde oynadıkları oyunlarda daire, çömlek darbuka, tef, vardır. Ritüel nitelikli oyunlarda ise davul, zurna, tef, çan, zil, tulum, teneke, kaval vb. vardır.

Dekor:

Belli bir dekor yoktur. Oyunun oynandığı yer dekordur. Kış geceleri kadınlar arası oynanan oyunlarda dekor doğal köy odasıdır. Ritüel nitelikli oyunlarda köy meydanı ve evlerin önüdür.

Kostüm- Aksesuar-Makyaj-Efekt:

Dekorun aksine kostüme çok önem verilir. Kılık değiştirilir. Kadın kılıfına giren erkekler kadın elbisesi giyerler. Fakat kadın makyajı yapmazlar. Bıyıklarını kesmezler. Makyaj malzemesi olarak baca isi, kömür, un kullanılır. Yüzleri ve elleri siyaha beyaza boyanır. Yaşlı rolü için samandan kambur yapılır. Yapaktan sakal takılır. Kostüm için oyunun içeriğine, girilen kişiliğe göre giysiler seçilir. Aksesuar önemli öğedir. Gerçek aksesuarların yanı sıra yalancı aksesuarlarda kullanılır. Hatta canlı aksesuarda kullanılır. Kostüm bazen stilizedir. Efekt canlı olarak sesle yapılır. Bazen erkek kılıfı için bir kasketle yetinilir.

Günümüz Tekirdağ köy seyirlik oyunlarında yalnızca eğlenmek için çıkarılan oyunlara oyuncu mantığı girmiştir. Eskiden oyuncuyu yöneten inanç devreden çıkıp yerini bilinç almıştır. Töresel ve büyüsel oyunlara kadın- erkek, yaşlı, genç, çocuk cinsiyet ayırmadan katılır. Oyunun çatısı ve biçimlenişi köylüyle bütünlenir. Ritüellerde adak hediye verme vardır. Müzik ve dans oyunun bütünleyicisidir.

Kaynakça

- And, Metin;1974, Oyun ve Būgū, Ankara
- And, Metin;1983, Tūrk Tiyatrosuna Genel Bakış, Ankara
- Antonijevic, Dragoslav;1979, Vitanjiske Brumalije Savremene Maskirane Povorka Balkanskih Naroda, Balcanica, X, Beograd
- Artun, Erman; 1993, Cemal Ritüeli ve Balkanlardaki Varyantları,K.B. Yayınları, Ankara
- Artun, Erman;1978, Tekirdağ Folkloru Araştırması, İstanbul
- Artun, Erman;1982, "Tekirdağ'da Kadınların Kendi Aralarında Nişanlarda ve Yöresel Toplantılarda Oynadıkları Oyunlar ve Âdetler", Türk Folkloru Araştırmaları, MİFAD Yayınları Ankara
- Artun, Erman;1983, Tekirdağ Seyirlik Köy Oyunları, Türk Folkloru Dergisi Aralık 1983, S.53, İstanbul.
- Artun, Erman;1983,Tekirdağ Folklorundan Örnekler, Tekirdağ
- Artun, Erman;1984,Tekirdağ Köy Oyunları, Türk Folkloru Dergisi, İstanbul
- Artun, Erman;1984, Tekirdağ Köy Oyunları, Türk Folkloru Dergisi s.63, İstanbul
- Artun, Erman;1984, Tekirdağ Köy Oyunları, Türk Folkloru Dergisi s.64, İstanbul
- Artun, Erman;1984, Tekirdağ Köy Oyunları, Türk Folkloru Dergisi, s.53, İstanbul
- Bahtin M;1978,. Stvaralastvo Fransa Tablea, Beograd
- Boratav, Pertev Naili;1982, 100 Soruda Türk Halk Edebîyatı, İstanbul
- Cajkanovic, V.;1973, Mit i religija u Sbrba , Beograd
- Elçin, Şükrü; Elçin, Şükrü;1991, Anadolu Köy Orta Oyunları (Köy Tiyatrosu) Ankara
- Fisher, Ernest;1985, Sanatın Gerekliliği, Çeviren Cevdet Çapan, Ankara
- Gökalp, Ziya;1978, Türk Medeniyeti Tarihi, İstanbul
- İnan, Abdülkadir;1954, Tarihte ve Bugün Şamânizm, Ankara
- K.J Kakouri, 1965, Dionysiaka, Athens
- Karadağ, Nurhan;1978, Köy Seyirlik Oyunları, Ankara
- Kostic, Petar;1972, Poreklo iznacenje godisnjih obicaja, Beograd

Nutku, Özdemir;1985, Dünya Tiyatro Tarihi, İstanbul

Örnek, Sedat Veyis;1971, 100 Soruda İlkellerde Din, Büyü sanat, Efsane, İstanbul

Prosic, Mirjana;1976, Obredna praska u Srbiji. Teorilsko-hipoteticki okvir za proucavanje poklada kao obreda prelaza, Etnoloske sveske 1, Beograd